

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av inkomstskattelagen och lagen om beskattningsförfarande

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i inkomstskattelagen och lagen om beskattningsförfarande.

I inkomstskattelagen föreslås flera ändringar som berör person- och företagsbeskattningen. Det maximala avdraget för inkomstens förvärvande skall enligt förslaget höjas från 1 500 till 1 800 mark. En kännbar höjning föreslås också av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen. Det maximala beloppet för detta avdrag skall höjas från 2 000 till 5 500 mark. För inkomster som överstiger 43 000 mark minskas avdraget med 2 procent av det överskjutande beloppet så att det helt upphör när årsinkomsten är 318 000 mark. Avdraget får göras endast från löne- och företagarinkomster.

Vinster och förluster på terminsavtal skall jämföras med överlåtelsevinster och -förluster. Vårdpeng för privat vård av barn skall beskattas såsom inkomst för den som vårdar barnet. Pensionsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen skall ändras så, att pensionsinkomstavdraget för make beviljas

redan i det skedet då den skattskyldige börjar lyfta arbetspension och inte först när utbetalning av folkpension inleds.

I propositionen föreslås en förbättring av andra småföretags än aktiebolags möjligheter till inkomstfinansiering. Den avkastning av nettoförmögenheten som bestämmer kapitalinkomstandelens storlek föreslås höjas från 15 till 18 procent. Nettoförmögenheten vid beräkningen av kapitalinkomstandelen föreslås dessutom ökas med 30 procent av de löner som betalats ut under tolv månadersperioden omedelbart före skatteårets utgång.

I inkomstskattelagen föreslås också vissa andra preciseringar samt justeringar som beror på ändringar i annan lagstiftning.

I lagen om beskattningsförfarande föreslås preciseringar i vissa stadganden om skyldighet att lämna uppgifter.

Lagarna avses träda i kraft från början av 1997. Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och ändringsförslag

1.1. Ändringar i beskattningen av småföretag

1.1.1. Ändring av verksamhetsformen

I gällande lagstiftning finns inga särskilda stadganden om hur beskattningen skall verkställas för det år under vilket ett företag ändrar sin företagsform och blir aktiebolag. Enligt hävdvunnen praxis beskattas i dessa fall företagets inkomst för skatteåret enligt inkomstskatteprocenten för samfund, medan

räkenskapsperiodens transaktioner bedöms enligt stadgandena för den företagsform som företaget hade när transaktionen i fråga inträffade. Har ett personbolag t.ex. strax före utgången av sin räkenskapsperiod omvandlats till aktiebolag, beskattas bolagets hela inkomst under skatteåret enligt inkomstskatteprocenten för samfund, även om stadgandena om personbolag tillämpas på räkenskapsårets transaktioner. I praktiken har det förekommit att inkomsterna för t.o.m. två under samma år avslutade räkenskapsperioder har lyfts såsom privatuttag ur bolaget innan detta vid slutet av den senare räk-

skapsperioden har omvandlats till aktiebolag. Bristen på konsekvens i systemet accentuerades ytterligare när man vid beskattningen övergick till att beskatta personbolagens inkomster såsom inkomst för delägarna.

Beskattningen skall inte i onödan försvåra annars ändamålsenliga ändringar av företagsform, men det är inte heller motiverat att beskattningen under det år då företagsformen ändras är alldeles exceptionellt mycket gynnsammare än under de föregående eller efterföljande åren. Detta drag i det nuvarande systemet har lett till konstlade åtgärder för periodisering av de skattepliktiga inkomsterna så att dessa skall hänföra sig uttryckligen till det år då företagsformen ändras och bidragit till ombildning av företag till aktiebolag.

När enligt 24 § inkomstskattelagen (1535/92) en näringsidkares, ett dödsbos eller en sammanslutnings näringsverksamhet eller jord- eller skogsbruk under skatteåret överförs till ett aktiebolag eller ett öppet bolag eller kommanditbolag under skatteåret ombildas till aktiebolag, föreslås skatteårets inkomst till den del som den hänför sig till tiden innan aktiebolaget antecknades i handelsregistret beskattas enligt stadgandena för den företagsform som gällde före ändringen. Aktiebolagets avskrivningar på anskaffningsutgiften för överförda anläggningstillgångar och andra utgifter med lång verkningstid får under det år då verksamhetsformen ändras inte överstiga ett belopp som motsvarar skatteårets maximiavskrivning minskat med de avskrivningar som det överlåtande företaget har gjort under skatteåret. En driftsreservering skall inräknas i det överlåtande företags skattepliktiga inkomst för det skatteår då ändringen av verksamhetsformen ägde rum.

1.1.2. Överföring av egendom mellan ett personbolag och dess delägare

I 26 § inkomstskattelagen stadgas att när en delägare gör privatuttag ur en sammanslutning, skall vid beskattningen av sammanslutningen såsom överlåtelsepris betraktas ett belopp som motsvarar den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett sannolikt överlåtelsepris som är lägre än detta. Det belopp som vid beskattningen av sammanslutningen skall betraktas såsom överlåtelsepris skall vid beskattningen av delägaren anses som utgift för anskaffning av egendomen. Enligt

27 § inkomstskattelagen skall vid beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses såsom överlåtelsepris för den egendom som fördelas anses den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris.

Den nuvarande regleringen innebär att en eventuell värdestegring inte inräknas i den skattepliktiga egendomen, medan däremot avskrivningar kan återföras. I personbolag behandlas överföring av förmögenhet på ett annat sätt än i aktiebolag, där sådana överföringar mellan bolaget och delägarna i allmänhet värderas till sitt gängse värde.

Lagen har inga stadganden om hur egendom som sätts in i personbolag skall värderas. I praktiken har såväl det gängse värdet som den ursprungliga anskaffningsutgiften godkänts.

I propositionen föreslås att när en delägare i en sammanslutning tar ut fastighet, byggnad, konstruktion, värdepapper eller rättighet ur sammanslutningen, skall såsom överlåtelsepris betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris. Såsom överlåtelsepris för annan egendom, tjänst eller förmån som tas ur sammanslutningen skall fortfarande betraktas den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris. Samma belopp som vid beskattningen av sammanslutningen betraktas såsom överlåtelsepris skall vid delägarens beskattning betraktas såsom anskaffningsutgift. Motsvarande stadganden föreslås tillämpas beträffande överlåtelsepriset för egendom, förmåner och rättigheter vid beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses.

När en delägare i en sammanslutning sätter in egendom eller rättigheter i sammanslutningen, skall såsom överlåtelsepris betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris vid den tidpunkt då egendomen eller rättigheten tillfördes sammanslutningen. Vid beskattningen av sammanslutningen skall motsvarande belopp betraktas såsom anskaffningsutgift.

1.1.3. Kalkyleringen av kapitalinkomstandelen

Enligt 38 § inkomstskattelagen anses företagsinkomst som skall fördelas utgöra kapitalinkomst till belopp som motsvarar 15 procents årlig avkastning på den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående

skatteåret hänförde sig till näringsverksamheten eller jordbruket. Ett motsvarande belopp anses enligt 39 § utgöra kapitalinkomst av en fysisk persons eller ett dödsbos andel av en beskattningssammanslutnings nettoinkomst av jordbruk. Av en fysisk persons och ett dödsbos andel av resultatet av en näringsammanslutnings näringsverksamhet eller jordbruksinkomst anses enligt 40 § likaså såsom kapitalinkomst ett belopp som motsvarar en 15 procents årlig avkastning på delägarens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsammanslutningens näringsverksamhet eller jordbruk.

Dessa företagsformer är i den bemärkelsen oförmånligare än aktiebolag att också den vinst som hålls kvar i bolaget oftast åtminstone delvis beskattas såsom företagarens egen förvärvsinkomst. De förmåner som dessa företagsformer har jämfört med aktiebolagsbeskattningen, såsom möjligheten till driftsreservering, ersätter långt ifrån alltid de skattemässiga fördelarna hos aktiebolag, och beskattningen av olika företagsformer upplevs inte allmänt såsom opartisk. Detta uppmuntrar också ombildning av företag till aktiebolag.

Den arbetsgrupp som finansministeriet tillsatte för revidering av beskattningen av småföretag lade våren 1996 fram ett förslag om en s.k. expansionsfond, som skulle göra det möjligt också för andra företag än aktiebolag att till samma inkomstskattesats som tillämpas på samfunden spara inkomster i företaget (Finansministeriets publikation 1996:7). Förslaget kritiserades kraftigt bl.a. för att det var invecklat såväl för de skattskyldiga som för skatteförvaltningen samt för att förfarandet endast föreslogs gälla en mindre del av företagen. En utvidgning av systemet till att omfatta en betydligt större grupp företag hade i sin tur tillspetsat neutralitetsproblemen inom beskattningen och lett till betydande förluster av skatteinkomster.

Det är mera motiverat att företagens möjlighet till inkomstfinansiering förstärks på ett sätt som är enklare och gagnar en större grupp av företag. I propositionen föreslås att stadgandena om den del av företagsinkomst och av inkomstandelen i ett personbolag som skall betraktas såsom kapitalinkomst skall ändras så att kapitalinkomstandelarnas belopp höjs. Justeringarna förbättrar de övriga företagsformernas möjligheter att i beskattningshänseende konkurrera med aktie-

bolagen.

Angående kalkyleringen av kapitalinkomst andelen av företagsinkomst som skall fördelas föreslås att företagsinkomsten skall betraktas såsom kapitalinkomst till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket. Kapitalinkomst andelen av inkomst andel för delägare i beskattningssammanslutningar skall likaså höjas till att motsvara en 18 procents årlig avkastning. En fysisk persons och ett dödsbos andel av resultatet av en näringsammanslutnings näringsverksamhet skall enligt förslaget betraktas som kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsammanslutningens näringsverksamhet. Ett motsvarande stadgande föreslås tillämpas på en näringsammanslutnings delägares andel av sammanslutningens jordbruksinkomst.

Genom att hålla kvar inkomsten i företaget kan företagaren öka företagets nettoförmögenhet och på detta sätt den del av inkomsten som beskattas såsom kapitalinkomst. De ekonomiska effekterna av att kapitalinkomst andelsprocenten höjs liknar följaktligen de effekter som en lindrigare beskattning av den ofördelade vinsten skulle ha.

Vid kalkyleringen av kapitalinkomst andelen enligt 38—40 §§, föreslås nettoförmögenheten ökas med ett belopp som motsvarar 30 procent av de förskotts innehållning underkastade löner inom näringsverksamheten eller jordbruket vilka har betalats ut under tolv månadersperioden omedelbart före skatteårets utgång. Att inkomsten utgående från nettoförmögenheten uppdelas i kapitalinkomst och förvärvsinkomst gynnar i första hand kapitalintensiva branscher, vilka i medeltal har en större nettoförmögenhet än arbetsintensiva branscher. När löneutgifterna inräknas i nettoförmögenheten, ökar kapitalinkomst andelen särskilt i arbetsintensiva branscher, vilket har en utjämnande inverkan på förhållandet mellan dessa branscher och de kapitalintensiva branscherna. Förändringen stimulerar sysselsättningen, eftersom nettokostnaden för att anställa en arbetstagare sjunker när företagarens egen beskattning lindras genom att nettoförmögenheten ökas med löneutgifterna. Lagändringen hjälper

också upp läget i en del företag med negativt eget kapital.

1.2. Beskattningen av terminsavtal

Med terminer, som är en form av derivativinstrument, avses avtal om att en prestation till ett vid avtalstidpunkten bestämt pris skall fullgöras en viss dag. Priset bestäms av värdet på den underliggande egendomen, som i allmänhet består av aktier. Terminerna skiljer sig från optionerna på den punkten att en termin förpliktar bägge avtalsparterna, medan optionerna endast förpliktar optionsutfärdaren. En undergrupp till terminsavtal är futureserna, vilka är föremål för standardavtalsbaserad handel på optionsbörsen.

Inget vederlag betalas när terminsköpet görs upp. Prestationsskyldigheten och motsvarande fordringsrätt uppstår först när man känner till marknadspriset på terminens förfalldag för den nyttighet som är föremål för terminen. Är det avtalade priset på förfalldagen lägre än marknadspriset på den underliggande egendomen, får köparen en fordran på säljaren. Är däremot det avtalade priset högre än marknadspriset för den underliggande egendomen, får säljaren en fordran på köparen. Beroende på prisutvecklingen för den underliggande egendomen kan en termin följaktligen vara vinst- eller förlustbringande. I motsats till optioner kan terminer inte förfalla.

I rättspraxis har vinst av termin betraktats såsom skattepliktig kapitalinkomst, medan förlust inte har varit avdragbar. Rättsläget kan inte anses skäligt. Därför föreslås det att förlust av termin på samma sätt som en förfallen option skall jämföras med överlåtelseförlust. Förlusten skall följaktligen få dras av från överlåtelsevinst under förluståret och de tre följande åren. För att beskattningen av terminsvinster och förluster skall vara enhetlig föreslås dessutom att vinst av termin skall jämföras med annan överlåtelsevinst. Eftersom en termin inte har någon egentlig anskaffningsutgift, skall någon presumerad anskaffningsutgift dock inte få dras av från överlåtelsepriset.

1.3. Stöd för privat vård av barn

Stödsystemet för vård av småbarn revideras enligt förslag av en arbetsgrupp som har undersökt de s.k. flitfällorna. Familjer som väljer en annan vårdform än kommunal dag-

vård för sina barn har rätt till ett stöd som består av en vårdpeng och för låginkomsttagare även av ett vårdtillägg. Av de nuvarande stödformerna ersätts på detta sätt stödet för hemvård av barn samt de servicecheckar som i försökssyfte har använts i vissa kommuner. Kommunerna kan dessutom betala egna tillägg. Om föräldrarna själva sköter sina barn i hemmet, får familjen välja till vilken av föräldrarna stödet skall betalas. Anlitar familjen privat dagvård, betalas stödet direkt till den som producerar denna service.

Vårdpengen, vårdtillägget och de kommunala tilläggen är skattepliktig inkomst. Enligt förslaget skall stöden vara skattepliktig inkomst för den som sköter barnet och till vilken stödet betalas. För föräldrarna blir stöden skattepliktig inkomst om de själva sköter sina barn i hemmet. Anlitar föräldrarna privat dagvård, skall stödet beskattas såsom inkomst för vårdaren, på samma sätt som i försöken med servicecheckar inom dagvården. På detta sätt uppnås en enhetlig beskattning av stödet för olika vårdformer, samtidigt som det blir möjligt att se till att stödet blir engångsbeskattat. Förslaget till beskattning av stödet för privat vård av barn förbättrar familjernas möjligheter att avlöna en barnskötare eller att annars anlita privat dagvård, samtidigt som det uppfyller kraven på stödåtgärder som främjar hushållens sysselsättande effekt.

1.4. Förvärsinkomstsvdraget vid kommunalbeskattningen

Utgående från förslag av den arbetsgrupp som har undersökt de s.k. flitfällorna har regeringen stannat för att föreslå flera åtgärder som skall sänka tröskeln för dem som får sin utkomst genom utkomstskydd för arbetslösa och sociala förmåner att söka arbete eller skaffa sig tillägginkomster. Såsom ett medel att uppnå detta syfte föreslås en lindring av beskattningen av låginkomsttagarnas löne- och företagarkomster. Lindringen genomförs så att förvärsinkomstsvdraget vid kommunalbeskattningen, som enligt gällande lag får göras på andra förvärsinkomster än pensionsinkomster, höjs och begränsas till att endast gälla anskaffning av förvärsinkomster som kan anses motiverade ur sysselsättningssynpunkt. Avdraget har inte heller hittills fått göras från pensionsinkomster, men nu föreslås dessutom att av-

draget inte heller skall få göras från inkomster som utbetalas enligt utkomsskyddet för arbetslösa eller från sociala förmåner.

Regeringen har beslutat föreslå en större lindring av inkomstbeskattningen för 1997 än vad som ursprungligen var meningen. Såsom en del av denna uppgörelse föreslås också en större höjning av förvärvsinkomstavrdraget än vad som föreslogs av arbetsgruppen som undersökte flitfällorna. I regeringens proposition föreslås att avdraget skall få vara högst 5 500 mark, dvs. att det skall vara 700 mark högre och minska betydligt långsammare än vad arbetsgruppen föreslog. Avdraget gäller fortfarande främst låginkomsttagarna, men ger också medelinkomsttagarna en kännbarare förmån än vad som ursprungligen planerades.

Förslaget förstärker den sporrande effekt som förvärvsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen har. Detta sker genom att maximibeloppet för avdraget höjs och genom att avdraget med ökade inkomster minskar betydligt långsammare än vad arbetsgruppen föreslagit. Marginalskatteeffekten av att avdraget försvinner med ökade inkomster lindras på detta sätt betydligt. Avdraget lämpar sig i detta fall såsom metod för lindring av inkomstskatten även av den anledningen att det riktar sig till de grupper som har lägre inkomster, medan lindringar av skatteskalen mera gagnar höginkomsttagarna. Genom att flera metoder anlitats får skattelindringarna en jämnare inkomstfördelningseffekt. Genom avdraget kan man dessutom se till att inte bara stats- utan också kommunalbeskattningen lindras.

I propositionen föreslås att förvärvsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen skall utgöra 20 procent av det belopp varmed de inkomster som berättigar till avdraget överstiger 15 000 mark. Avdragets maximala belopp föreslås vara 5 500 mark. När inkomsterna överstiger 43 000 mark börjar avdraget minska med två procent av det belopp varmed inkomsterna överstiger 43 000 mark. Avdraget upphör följaktligen helt först när inkomsterna når en årsnivå om 318 000 mark.

1.5. Justeringen av pensionsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen

Basdelen av folkpensionen slopas 1997, då basdelen och tilläggsdelen sammanslås till enda pensionsavhängig folkpension. Från

ingången av innevarande år beviljas inte folkpension åt dem som annars på grund av sin ålder eller annan orsak skulle ha blivit folkpensionstagare, men för vilkas vidkommande folkpensionen nollställs till följd av den arbetspension som de erhåller. I kommunalbeskattningen har pensionsinkomstavrdragets storlek varit beroende av huruvida maken fått folkpension eller motsvarande pension. Pensionsinkomstavrdraget har beviljats så, att de som har betraktats såsom makar har fått ett ca 8 800 mark mindre avdrag än andra med lika stor inkomst. Det gällande stadgandet har motiverats med att pensionsinkomstavrdraget för make beviljas i de fall där även folkpensionen bestäms enligt den mindre tilläggsdelen för makar. Eftersom basdelen nu slopas, kan denna grund inte längre anlitas när det gäller att bestämma vem som skall betraktas såsom make, eftersom det inte finns någon orsak att behandla makar som bägge får folkpension strängare än makar för vilka arbetspensionens belopp medför att ingendera eller bara den ena får folkpension.

Gällande praxis beträffande makar har bl.a. medfört att det totala nettopensions-skyddet för en make med en månadsinkomst om ungefär 3 600—4 500 mark försämras när folkpension börjar utbetalas. Detta är ett missförhållande som man under flera års tid har försökt lindra, men som igen håller på att förvärras när basdelen slopas. Även detta problem är i hög grad en följd av att en person som de facto har haft ställning av make, men som endast har fått arbetspension, har beviljats det högre pensionsinkomstavrdraget för ensamstående tills han blivit folkpensionstagare och pensionsinkomstavrdraget för make har börjat tillämpas på honom.

Av ovan nämnda orsaker föreslås i propositionen att pensionsinkomstavrdraget för make skall tillämpas beträffande dem som i beskattningen betraktas såsom makar från den tidpunkt då pensionstagaren börjar få en pension som berättigar till pensionsinkomstavrdrag. På detta sätt blir makar som är pensionstagare jämbördigt behandlade oberoende av pensionens art. Efter att lagändringen har trätt i kraft skall mottagande av folkpension inte heller i något fall medföra minskning av nettoinkomsten.

Eftersom lagändringen skärper beskattningen, föreslås i propositionen att den inte skall tillämpas i fråga om makar som under 1996 har beviljats pensionsinkomstavrdrag

för ensamstående. Detta innebär att beskattningen inte skärps för någon av de nuvarande pensionstagarna.

1.6. Höjning av avdraget för inkomstens förvärvande

I samband med den inkomstpolitiska helhetsuppgörelsen hösten 1995 kom man överens om en höjning av avdraget för inkomstens förvärvande. I enlighet härmed föreslås att avdragets maximibelopp skall höjas från 1 500 till 1 800 mark.

1.7. Ändringarna i lagen om beskattningsförfarande

I lagen om beskattningsförfarande föreslås vissa preciseringar beträffande skyldigheten att lämna uppgifter. Dessutom föreslås att i denna lag skall tas in ett stadgande om när kommunerna senast skall meddela skatteförvaltningen sina inkomstskattesatser. För närvarande regleras denna fråga i förordningen om förskottsuppbörd.

1.8. Övriga lagändringar

Utöver de ovan redovisade ändringsförslagen föreslås i inkomstskattelagen flera preciseringar samt justeringar som beror på ändringar i annan lagstiftning. Sådana justeringar föreslås i lagrum som gäller dividendinkomst, rätten att dra av ränteutgifter, avdraget för pensionsförsäkringspremie samt pensionsinkomstavdraget.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De skattelättnader som regeringen föreslår för 1997 innebär att avkastningen av inkomstskatten för de olika skattetagarnas vidkommande sjunker med drygt 5 500 miljoner mark jämfört med vad som hade varit fallet om grunderna för innevarande år hade tillämpats. Över hälften av lättnaderna föreslås bli genomförda genom lindring av skatteskalan. Den sänkning med en penni av den höjda sjukförsäkringspremie som upp bärs till den del som antalet skattören överstiger 80 000 minskar premiens avkastning med

920 miljoner mark. Återstoden av skattelättnaderna, dvs. 1 350 miljoner mark, genomförs genom de ändringar av skattegrunderna som föreslås i denna proposition. I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om skatteskallorna för 1997 (RP 104/1996 rd), som avläts samtidigt med denna proposition, redovisas hur skattelättnaderna sammanlagt påverkar inkomstskatten och skattesatserna för löntagare på olika inkomstnivåer.

Justeringen av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen minskar kommunernas skatteintäkter med 915 miljoner mark, folkpensionsanstaltens intäkter med 115 miljoner mark och avkastningen av kyrkoskatten med 55 miljoner mark. Höjningen av avdraget för inkomstens förvärvande sänker avkastningen av inkomstskatten till staten med 110 miljoner mark, kommunalskatten med 83 miljoner mark, folkpensionsanstaltens inkomster med 11 miljoner mark och kyrkoskatten med 6 miljoner mark.

Förslaget i anslutning till utvecklandet av stödet för privat vård av barn om att stödet skall beskattas såsom inkomst för den som sköter barnet och till vilken stödet utbetalas, innebär lindrigare beskattning för de familjer som för närvarande först själva betalar skatt på stödet och därefter använder den återstående nettoförmånen till att betala en vårdplats för barnet. Den rådande situationen har i många fall kunnat leda till att betalning för vård av barn har erlagts utan att någon skatt har betalats. På denna punkt kan det förutses att propositionen kommer att bidra till en minskning av den gråa sektorn inom ekonomin och till att vårdarrangemangen förs in i beskattningen. Den totala effekten på skatteintäkterna torde dock förbli anspråkslös.

Förslaget till ändring av pensionsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen medför ingen skärpning av någon av de nuvarande pensionstagarnas beskattning. När avdragen hålls på nuvarande nivå, går skatteinkomster i storleksordningen 10 miljoner mark förlorade. Genom att makar med en arbetspension som gör att de inte får folkpension inte kommer att beviljas pensionsinkomstavdraget för ensamstående, sparar å andra sidan i första hand kommunerna på några år in ett betydligt högre belopp i skatteintäkter.

Höjningen av kapitalavkastningsprocenten från 15 till 18 procent lindrar beskattningen av näringsidkare och delägare i personbolag

med ca 65 miljoner mark samt beskattningen av dem som idkar jordbruk med ca 15 miljoner mark. Att 30 procent av löneutgifterna inräknas i nettoförmögenheten lindrar beskattningen för näringsidkares och personbolags delägares del med ca 75 miljoner mark och för idkare av jordbruk med några miljoner mark. Atgärderna sänker följaktligen skatteintäkterna med sammanlagt ca 160 miljoner mark.

Övriga föreslagna ändringar i företagsbeskattningen ökar i viss mån skatteintäkterna. Lagändringarna minskar sannolikt i synnerhet förmögenhetsöverföringsarrangemangen och i viss mån också lånen till delägare samt ändringarna av verksamhetsform. Skatteinkomstteffekten kan uppskattas bli av storleksordningen 20—30 miljoner mark.

3. Beredningen av propositionen

Till de delar som propositionen gäller ändring av verksamhetsform och värdering av överförda tillgångar, utgår propositionen från förslag av arbetsgruppen för revideringen av småföretagens beskattning (Finansministeriets publikation 1996:7). Utåtande om promemorian begärdes av 22 myndigheter och organisationer. Ett sammandrag har gjorts över utlåtandena.

Höjningen av förvärvsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen samt förslaget till hur vårdpengen skall beskattas baserar sig delvis på förslag av den arbetsgrupp som undersökte de s.k. flitfällorna.

Till övriga delar har propositionen beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Inkomstskattelagen

24 §. *Ändringar av verksamhetsformen.* Till 2 mom. skall fogas ett stadgande om hur stora avskrivningarna högst får vara under det skatteår då verksamhetsformen ändrades. Stadgandet ansluter sig till förslaget nedan om beskattningen under det år då verksamhetsformen ändrades. Aktiebolaget skall av anskaffningsutgiften för överförda anläggningstillgångar och andra utgifter med lång verkningstid som avskrivningar få dra av högst ett belopp som motsvarar maximiavskrivningen under skatteåret minskat med beloppet av de avskrivningar som godtas i överlåtarens beskattning. Stadgandet motsvarar avskrivningsstadgandena för fusioner. Till momentet skall också fogas ett precisrande stadgande om att driftsreserveringen under det skatteår då verksamhetsformen ändras inräknas i det överlåtande företags skattepliktiga inkomst, enligt vad som stadgas i 46 a § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet.

Till paragrafen skall också fogas ett nytt 5 mom. om hur företaget beskattas under det skatteår då verksamhetsformen ändras. När en näringsidkares, ett dödsbos eller en sammanslutnings näringsverksamhet eller

jord- eller skogsbruk överläts till ett aktiebolag eller när ett öppet bolag eller kommanditbolag omvandlas till aktiebolag, skall inkomsten för tiden innan aktiebolaget antecknades i handelsregistret beskattas såsom inkomst för näringsidkaren, dödsboet eller delägarna i det öppna bolaget, kommanditbolaget eller annan sammanslutning. Enligt förslaget stadgas skatteåret för det företag som föregick aktiebolaget gå till ända då när aktiebolaget antecknas i handelsregistret, oberoende av när skatteåret enligt 3 § lagen om beskattningsförfarande (1558/95) anses gå till ända. Inkomsten för tiden efter ändringen av företagsformen beskattas däremot såsom inkomst för aktiebolaget. Denna separata beskattning av företagen förutsätter att det överlåtande företaget självständigt inlämnar en deklaration för det sista skatteåret som gick till ända i och med att aktiebolaget antecknades i handelsregistret. Deklarationen skall grunda sig på ett sådant bokslut per ändringstidpunkten som kan användas såsom grund för beskattningen.

26 §. *Insats i sammanslutning och privatuttag ur sammanslutning.* I 1 mom. föreslås nya stadganden om värdering av egendom som sätts in i en sammanslutning. Stadgandet gäller både insättningar som görs då företaget bildas och insättningar som görs under företagets verksamhetstid. När en del-

ägare i en sammanslutning sätter i egendom eller rättigheter i sammanslutningen, skall såsom överlåtelsepris i delägarrens beskattning betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris vid den tidpunkt när egendomen tillförs sammanslutningen. I beskattningen av sammanslutningen skall motsvarande belopp betraktas såsom anskaffningsutgift.

I 2 mom. föreslås stadganden om värdering av privatuttag ur en sammanslutning. Stadgandena skall ändras så, att såsom överlåtelsepris för en fastighet, byggnad, konstruktion, värdepapper eller rättighet som en delägare tar ur sammanslutningen skall betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris. Såsom överlåtelsepris för annan egendom, tjänst eller förmån som tas ut ur sammanslutningen skall fortfarande betraktas den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris. Det belopp som i beskattningen av sammanslutningen betraktas såsom överlåtelsepris skall i delägarrens beskattning betraktas såsom anskaffningsutgift. De ändringar som föreslås i inkomstskattelagen kommer sällan att påverka beskattningen av sammanslutningar, eftersom dessa i allmänhet beskattas enligt lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/68). Motsvarande ändringar föreslås i nämnda lag.

Stadgandena i denna paragraf skall inte tillämpas när egendom överförs till eller från en sammanslutning vid en sådan ändring av verksamhetsformen som avses i 24 §, då värdekontinuitet tillämpas.

27 §. *Upplösning.* Paragrafens andra mening föreslås bli ändrad så, att vid beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses såsom överlåtelsepris för egendom, förmån eller rättighet som skiftas skall betraktas ett belopp som motsvarar överlåtelsepriset vid privatuttag enligt 26 § 2 mom. Det gängse värde som i beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses skall betraktas såsom överlåtelsepris skall i delägarrens beskattning betraktas såsom egendomens anskaffningsutgift.

38 §. *Kapitalinkomstandelen av företagsinkomst som skall fördelas.* Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrad så att den företagsinkomst som skall fördelas skall betraktas såsom kapitalinkomst till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på den nettoförmögenhet som vid utgången av

det föregående skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket.

39 §. *Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i beskattningssammanslutningar.* I paragrafen föreslås en ändring av kapitalinkomstandelens storlek. Enligt förslaget skall en fysisk persons och ett dödsbos andel av en beskattningssammanslutnings nettoinkomst av jordbruk efter avdrag av delägarrens ränteutgifter för sammanslutningens jordbruk och hans för tidigare skatteår fastställda förluster av sammanslutningens jordbruk betraktas såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av sammanslutningens förmögenhet.

40 §. *Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i näringsammanslutningar.* I paragrafen föreslås en ändring av kapitalinkomstandelens storlek. Enligt förslaget skall en fysisk persons och ett dödsbos andel av resultatet av en näringsammanslutnings näringsverksamhet betraktas som kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsammanslutningens näringsverksamhet.

En motsvarande ändring föreslås i 2 mom. En delägarrens andel av näringsammanslutningens jordbruksinkomst skall anses utgöra kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till sammanslutningens jordbruk.

41 §. *Uträkning av nettoförmögenhet.* I 4 mom. föreslås en ändring som innebär att hänvisningen till 48 § skall strykas ur det sammanhang som reglerar bostäder som hänförs till näringsverksamhetens tillgångar. Kopplingen till 48 § har lett till att fritidsbostäder ibland har hänförts till nettoförmögenheten även om detta inte har varit avsikten med stadgandet. Dessutom har det varit en tolkningsfråga huruvida kravet i 48 § att den skattskyldige skall ha ägt bostaden i minst två år skall vara uppfyllt innan det blir möjligt att tillämpa stadgandet i 41 § om att bostadens värde skall dras av från delägarrens andel av sammanslutningens tillgångar. Enligt förslaget skall när kapitalinkomstandelen i 1 mom. beräknas värdet av en bostad som den skattskyldige under skatteåret har använt såsom bostad för sig eller sin familj dras av

från delägarens andel av de tillgångar som hör till sammanslutningens näringsverksamhet. Att hänvisningen till 48 § slopas innebär ingen ändring i den hävdvunna och numera också i 48 § 2 mom. stadfästa praxisen att också marken under byggnaden inräknas i bostadens värde.

Enligt förslaget skall till paragrafen också fogas ett nytt 6 mom., i vilket det stadgas att vid beräkning av kapitalinkomstandelen enligt 38—40 §§ vissa löner skall inräknas i nettoförmögenheten. I nettoförmögenheten skall inräknas 30 procent av de förskotts innehållning underkastade löner inom näringsverksamheten eller jordbruk vilka har betalats ut under tolv månadersperioden omedelbart före skatteårets utgång. Tolv månadersperioden skall alltså räknas bakåt från utgången av det skatteår som inkomstbeskattningen gäller, inte det skatteår vars nettoförmögenhet vid utgången av skatteåret utgör grund för beräkningen av kapitalinkomstandelen.

Tillägget till nettoförmögenheten räknas för näringsverksamhetens del på samma lönesumma som utgör övre gräns för en driftsreservering enligt 46 a § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet. Det på lönesumman baserade tillägget till nettoförmögenheten gäller samma företagsformer som driftsreserveringen förutom idkare av jordbruk, som ej kan göra driftsreservering. För att tillägget skall göras förutsätts det dock inte att företaget har rätt att göra en driftsreservering och tillägget görs oberoende av om företaget har gjort en driftsreservering eller inte.

42 §. *Kapitalinkomstandelen av dividender från andra bolag än börsbolag.* I 2 mom. föreslås en ändring som motsvarar 41 § 4 mom. När kapitalinkomstandelen av dividend bestäms skall värdet av delägarens aktier minskas med värdet av en bostad som hör till bolagets tillgångar och som delägaren har använt såsom bostad för sig eller sin familj. Dessutom föreslås en teknisk justering av delägarbegreppet. Förslaget definierar delägaren genom att direkt hänvisa till lagen om pension för arbetstagare (395/61) i stället för att hänvisa till lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet, vilken i sin tur hänvisar till lagen om pension för arbetstagare. Justeringen innebär ingen saklig ändring av delägarbegreppets innehåll.

Till 3 mom. föreslås fogas ett nytt stadgande om att delägarens skuld till bolaget skall dras av från värdet av hans aktier när

kapitalinkomstandelen av dividender från bolaget beräknas. Stadgandet föreslås gälla delägare som enligt 2 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i arbetsförhållande till bolaget. För närvarande erbjuder lån till delägare ett med hänsyn till allmänna principer grundlöst förmånligt sätt att föra över tillgångar från bolaget till delägarna, eftersom de tillgångar som genom lån har ställts till delägarens disposition i form av en fordran ökar bolagets förmögenhet och följaktligen också kapitalinkomstandelen av dividender. Ett förfarande motsvarande det föreslagna tillämpas vid beräkning av en näringsammanslutnings nettoförmögenhet. För att trygga en likvärdig behandling av delägarna i näringsammanslutningar och delägarna i aktiebolag är det därför nödvändigt att också kapitalinkomstandelen av dividender räknas på det sätt som föreslås i stadgandet.

45 §. *Skatteplikt för överlåtelsevinst och 50 §. Överlåtelseförlust.* Det föreslås att vinst av terminsavtal skall jämföras med överlåtelsevinst och förlust av terminsavtal med överlåtelseförlust. Standardiserade optioner och terminer definieras i 2 § 1 mom. 2 punkten lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88). Efter som ett terminsavtal inte har något anskaffningspris, skall anskaffningsutgiftspresumtionen, dvs. regeln att den skattskyldige i stället för anskaffningsutgiften från överlåtelsepriset får dra av minst ett belopp som motsvarar en viss procent av överlåtelsepriset, inte tillämpas vid beräkningen av vinsten av ett terminsavtal.

58 §. *Ränteutgifter.* Det föreslås att räntor på studielån som garanteras av Ålands landskapsstyrelse skall jämföras med räntorna på studielån som staten garanterar.

63 a §. *Stöd för privat vård av barn.* Om ett barn inte vårdas inom den kommunala barndagvården, utbetalas från början av 1997 stöd för vården av barnet enligt lagen om stöd för privat vård av barn. Stödet kan omfatta vårdpeng och inkomstbundet vårdtillägg. Kommunerna kan dessutom betala egna tillägg.

Om ett barn inte vårdas inom den kommunala dagvården, är enligt förslag av den arbetsgrupp som undersökte flitfällorna vårdpenningen för barn under 2 år 1 200 mark, för tvååringar 800 mark och för treåringar och äldre barn 500 mark per barn och månad. Vårdtillägget skall vara ett tilläggsstöd

som betalas till föräldrar med låga inkomster. Tillägget kan vara högst 800 mark per barn och månad och betalas för högst två barn i vårdbehövande ålder. Sköts barnet hemma av sina föräldrar, betalas stödet endast under den förutsättningen att det yngsta barnet inte har fyllt 3 år. Kommunerna kan dessutom betala kommunala tillägg ur sina egna medel.

Stödet och de kommunala tilläggen skall vara skattepliktig inkomst för den som sköter barnet och till vilken stödet betalas. Om en förälder eller annan vårdnadshavare själv sköter sitt barn skall stödet och de kommunala tilläggen vara inkomst för den som uppger sig sköta barnet. Vårdas barnet i privat dagvård, torde vårdaren oftast vara ett privat daghem eller en företagare som är antecknad i förskottsuppbördsregistret, t.ex. en privat familjedagvårdare. Producent av privata vårdtjänster kan också vara en barnskötare som är anställd i arbetsavtalsförhållande av familjen eller en privat vårdare som är företagare, men inte är antecknad i förskottsuppbördsregisteret. Har kommunen såsom producent av dagvårdstjänster godkänt ett privat daghem, en familjedagvårdare eller en vårdare som står i arbetsavtalsförhållande till familjen, skall stödet betalas direkt till serviceproducenten och anses såsom inkomst för denne.

95 §. *Avdrag för inkomstens förvärvande.* Den skattskyldige får från sina löneinkomster dra av utgifter som han har haft för inkomstens förvärvande och bibehållande. Uppgår utgifterna till högst tre procent av löneinkomstens belopp, dock högst 1 500 mark, behöver den skattskyldige inte ge någon utredning om dessa. Beloppet föreslås bli höjt till 1 800 mark.

96 §. *Avdrag för pensionsförsäkringspremie.* I paragrafens 4 mom. stadgas om vilket pensionsskydd en frivillig pensionsförsäkring tillsammans med det obligatoriska pensionsskyddet får medföra utan att den s.k. 66 procenta begränsningen blir tillämplig. För att undvika separata justeringar av skattelagstiftningen till följd av förändringar i penningvärdet, har i lagrummet hänvisats till beloppet av den minsta samordningslönen i 8 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagarare. Begreppet slopades dock i samband med folkpensionsreformen, som trädde i kraft från ingången av innevarande år. I år skulle den lön som avses i nämnda lagrum ha varit 7 263 mark och den på basis av

lönen beräknade pensionen skulle ha varit 4 793 mark. För att inga betydande ändringar skall ske i rätten att i beskattningen dra av försäkringspremierna för en pensionsförsäkring av ungefär denna storleksordning, föreslås det att samordningslönen skall ersättas med en gräns som innebär att pensionen får bli högst 5 000 mark. Beloppet skall justeras vid behov, även om ett tämligen stabilt penningvärde minskar behovet av justeringar.

Ordalydelsen i paragrafens 7 mom. kräver en justering därför att bas- och tilläggsdelen av folkpensionen slopas från ingången av 1997. I lagrummet skall därför endast stadgas om folkpension över huvud.

100 §. *Pensionsinkomstavdrag vid statsbeskattningen.* Även ordalydelsen i detta lagrum måste justeras till följd av att folkpensionen inte längre har en bas- och en tilläggsdel.

101 §. *Pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen.* En justering av pensionsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen föreslås till följd av att folkpensionens bas- och tilläggsdel slopas. Samtidigt föreslås ett förtydligande av avdragets struktur och stadgandets ordalydelse. Likaså föreslås att pensionsinkomstavdrag för make skall beviljas dem på vilka stadgandena om make tillämpas i beskattningen.

105 a §. *Förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen.* I propositionen föreslås att beskattningen av låga och medelstora löne- och företagarincomester skall lindras genom ett nytt förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget skall ersätta det tidigare förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen. Avdraget skall räknas på löneinkomster samt sådana andra arbetsinkomster vilka till följd av avsaknad av ett arbetsförhållande inte längre kan betraktas såsom lön eller egentlig näringsinkomst. Också förvärvsinkomstandelen av näringsverksamhet och jordbruk skall ge rätt till avdrag. Däremot skall avdrag inte längre beviljas på basis av andra förvärvsinkomster, såsom inkomster som utbetalas såsom utkomstskydd för arbetslösa eller sociala förmåner. Avdraget beviljas inte heller på grundval av förvärvsinkomstandelen av dividend, värdet av förvärvsarbete eller nettoinkomsten av skogsbruk som anses som förvärvsinkomst i systemet för skogsbeskattning enligt areal. Avdraget skall utgöra 20 procent av det belopp varmed löne- och företagarin-

komsterna överstiger 15 000 mark, dock så att avdraget är högst 5 500 mark. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 43 000 mark, minskar avdraget med två procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 43 000 mark. Avdragets effekt upphör helt när nämnda inkomst uppgår till 318 000 mark.

108 §. *Avdrag som beviljas dödsbon.* Stadgandets ordalydelse är delvis föråldrad. Den andra satsen i 3 mom. föreslås slopas, eftersom den inte längre behövs. Likaså föreslås att 4 mom. skall upphävas såsom obehövligt. Värdet av en dödsbodelägars arbete beskattas numera inte såsom dödsbotes utan såsom delägarens egen inkomst.

130 §. *Uträkningsgrunden för kommunalskatt.* Enligt inkomstskattelagen bestäms kommunalskatten i skattören. Eftersom kommunernas fullmäktige inte längre fastställer uttaxeringen per skattöre utan inkomstskattesatsen, föreslås motsvarande justering av ordalydelsen i inkomstskattelagen. Begreppet skattöre skall fortfarande användas i beskattningen, men därmed skall i kommunalbeskattningen avses inkomstskattesatsen. I den kyrkliga beskattningen talar man däremot fortfarande om det kyrkliga skattöret.

143 §. *Vissa övergångsstadganden.* Paragrafens 8 mom. föreslås bli upphävt. Stadgandet ersätts av stadgandet i 105 a § om förvärvsinkomststavadrag vid kommunalbeskattningen.

1.2. Lagen om beskattningsförfarande

15 §. *Utomstående allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter.* I 4 mom. stadgas om värdepappersförmedlares skyldighet att lämna uppgifter. Eftersom endast värdepappersköp nämns i stadgandet, har det uppstått ovisshet om huruvida skyldigheten att lämna uppgifter också gäller derivativhandeln. Det är skäl att lagrummet preciseras samtidigt som de materiella skattestadgandena om derivativa instrument justeras. För att trygga tillgången på uppgifter om handeln med standardiserade derivativinstrument, föreslås det att förmedlaren årligen i maskinläsbar form skall informera skatteförvaltningen om sådana köp samt om handelsparterna, enligt vad skattestyrelsen närmare bestämmer.

16 §. *Utomstående allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag.* Enligt 4 mom. skall kreditinstituten och de

finansiella instituten, staten, kommunerna, intressekontoren och arbetsgivarna för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om lån som beviljats skattskyldiga. På detta sätt skapas förutsättningar att till denna del befria den skattskyldige från deklara-tions-skyldighet. Stadgandet gäller emellertid inte försäkrings- och pensionsanstalterna, även om också dessa har beviljat skattskyldiga bostadslån och andra lån. Därför föreslås i lagförslaget att också försäkrings- och pensionsanstalterna skall bli skyldiga att lämna nämnda uppgifter. Försäkrings- och pensionsanstalter är bl.a. försäkringsbolag, försäkringsföreningar, pensionsstiftelser, pensionskassor och pensionsbolag.

I 5 mom. stadgas om skyldighet att tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om eftermarknadsgottgörelser. Lagrummet föreslås justeras så, att det uttryckligen också gäller statskontoret, som sköter försäljningen av statens masskuldebrev.

91 a §. *Meddelande om kommunens inkomstskattesats.* Enligt 8 kap. kommunallagen (365/95) skall fullmäktige före utgången av året godkänna kommunens budget. Kommunen skall också senast när den godkänner budgeten bestämma kommunens inkomstskattesats. Enligt det stadgande i 85 § (527/82) av 1976 års kommunallag som skall tillämpas under innevarande år skall beslutet om uttaxeringen per skattöre för följande räkenskapsår fattas senast den 16 november. I skattelagstiftningen ingår motsvarande stadgande i förordningen om skatteuppbörd. Enligt detta skall ett meddelandet om uttaxeringen per skattöre tillställas skattestyrelsen senast den 17 november. Den nya kommunallagens 8 kap. träder i kraft den 1 januari 1997. Kapitlets innehåll står formellt i strid med gällande skattelagstiftning även om avsikten inte har varit att ändra rådande praxis beträffande meddelanden om skattegrunderna. Därför föreslås att frågan skall regleras i lagen om beskattningsförfarande, vilken på denna punkt såsom speciallag skall tillämpas framom kommunallagen, som inte nödvändigtvis behöver ändras. Kommunerna skall såsom hittills senast den 17 november meddela skattestyrelsen vilken inkomstskattesats och uttaxering per kyrkligt skattöre som skall tillämpas. Skattestyrelsen kan vid behov meddela uppskov med tidpunkten. Har inkomstskattesatsen inte meddelats inom utsatt tid, skall det vara tillåtet att tillämpa inkomstskattesat-

sen för föregående år. Detta blir nödvändigt endast i fråga om förskottsuppbörden, eftersom skattestyrelsen i så fall inte känner till inkomstskattesatsen storlek när skattekortet matas ut.

För närvarande fastställs uttaxeringen per skattöre med en fjärdedels pennis noggrannhet. Det föreslås att samma förfarande skall iaktas också i fortsättningen.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996. Ändringarna i inkomstskattelagen skall tillämpas första gången vid beskattningen för skatteåret 1997. Stadgandena om ändring av verksamhetsform skall tillämpas på ändringar som har skett efter att lagen

trädde i kraft. En ändring av verksamhetsformen anses ha skett när aktiebolaget har antecknats i handelsregistret.

Beträffande pensionsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen föreslås ett övergångsstadgande enligt vilket de makar som 1996 har beviljats en ensamstående persons pensionsinkomstavrdrag vid kommunalbeskattningen skall få behålla denna rätt under de förutsättningar som gällde innan lagen ändrades. Övergångsstadgandet skall dock inte gälla skattskyldiga som fick tillfällig pensionsinkomst under 1996, t.ex. till följd av att pension för kommunala förtroendeuppdrag utbetalades till dem såsom engångsprestation.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i inkomstskattelagen den 30 december 1992 (1535/92) 108 § 4 mom. och 143 § 8 mom., av dessa lagrum 143 § 8 mom. sådant det lyder i lag av den 1 december 1996 (1333/95),

ändras 24 § 2 mom., 26—27 §§, 38 § 1 mom., 39 § 1 mom., 40 § 1 och 2 mom., 41 § 4 mom., 42 § 2 och 3 mom., 50 § 1 mom., 58 § 1 mom., 95 § 1 mom. 1 punkten, 96 § 4 mom. 1 punkten och 7 mom., 100 § 4 mom., 101 §, 108 § 3 mom. och 130 § 3 mom.,

av dessa lagrum 42 § 3 mom. och 50 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1993 (1502/93) och 39 § 1 mom., 40 § 1 och 2 mom., 95 § 1 mom. 1 punkten samt 96 § 7 mom. sådana de lyder i lag av den 29 december 1994 (1465/94) samt

fogas till 24 § ett nytt 5 mom., till 41 § ett nytt 6 mom., till 45 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 63 a och 105 a §§, som följer:

24 §

Ändringar av verksamhetsformen

De utgifter för den överförda verksamheten som inte har dragits av vid beskattningen skall efter en sådan ändring av verksamhetsformen som avses ovan dras av på samma sätt som om ändringen inte hade skett. Under det skatteår då ändringen av verksamhetsformen sker får aktiebolaget av anskaffningsutgiften för överförda anlägg-

ningstillgångar och andra utgifter med lång verkningstid som avskrivningar dra av högst ett belopp som motsvarar maximiavskrivningen under skatteåret minskat med beloppet av de avskrivningar som under skatteåret godtas i överlåtarens beskattning. En driftsreservering inräknas i rörelsens, yrkesutövarens eller sammanslutningens skattepliktiga inkomst för det skatteår då ändringen av verksamhetsformen skedde, enligt vad som stadgas i 46 a § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet.

Överför en fysisk person, ett dödsbo eller

en sammanslutning sin näringsverksamhet eller sitt jord- eller skogsbruk till ett aktiebolag som skall bildas eller när ett öppet bolag eller kommanditbolag ombildas till ett aktiebolag på det sätt som avses i denna paragraf, anses skatteåret för den skattskyldige eller den sammanslutning som föregick aktiebolaget gå till ända då när aktiebolaget antecknas i handelsregistret.

26 §

Insats i sammanslutning och privatuttag ur sammanslutning

När en delägare i en sammanslutning sätter in egendom eller rättigheter i sammanslutningen, skall i delägarrens beskattning såsom överlåtelsepris betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris vid den tidpunkt då egendomen tillfördes sammanslutningen. I beskattningen av sammanslutningen skall motsvarande belopp betraktas såsom egendomens eller rättighetens anskaffningsutgift.

När en delägare i en sammanslutning tar ut fastighet, byggnad, konstruktion, värdepapper eller rättighet ur sammanslutningen, skall såsom överlåtelsepris betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris. Såsom överlåtelsepris för annan egendom, tjänst eller förmån som tas ut ur sammanslutningen betraktas den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris. Samma belopp som i beskattningen av sammanslutningen betraktas såsom överlåtelsepris skall i delägarrens beskattning betraktas såsom anskaffningsutgift.

27 §

Upplösning

Vid beskattningen av ett samfund som upplöses skall såsom överlåtelsepris för den egendom som skiftas betraktas egendomens sannolika överlåtelsepris. Vid beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses skall såsom egendomens, förmånens eller rättighetens överlåtelsepris betraktas ett belopp som motsvarar överlåtelsepriset vid privatuttag enligt 26 § 2 mom.

38 §

Kapitalinkomstandelen av företagsinkomst som skall fördelas

Företagsinkomst enligt 30 § som skall fördelas betraktas såsom kapitalinkomst till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket. Har den skattskyldige under skatteåret inlett näringsverksamhet eller jordbruk, räknas kapitalinkomstandelen enligt den nettoförmögenhet som vid utgången av skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket.

39 §

Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i beskattningssammanslutningar

En fysisk persons och ett dödsbos andel av en beskattningssammanslutnings nettoinkomst av jordbruk betraktas efter avdrag av delägarrens ränteutgifter för sammanslutningens jordbruk och hans för tidigare skatteår fastställda förluster av sammanslutningens jordbruk såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av sammanslutningens förmögenhet.

40 §

Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i näringsammanslutningar

En fysisk persons och ett dödsbos andel av resultatet av en näringsammanslutnings näringsverksamhet betraktas såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsammanslutningens näringsverksamhet.

Om näringsammanslutningen har jordbruksinkomst, anses en delägarrens andel av denna utgöra kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig

avkastning på delägarens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till sammanslutningens jordbruk.

41 §

Uträkning av nettoförmögenhet

Om en bostad som den skattskyldige under skatteåret har använt såsom bostad för sig själv eller sin familj ingår i den förmögenhet som hänförs till sammanslutningens näringsverksamhet, skall värdet av bostaden dras av från delägarens andel av sammanslutningens förmögenhet när kapitalinkomstandelen i 1 mom. beräknas.

När kapitalinkomstandelen beräknas enligt 38—40 § skall nettoförmögenheten i 1 mom. ökas med ett belopp som motsvarar 30 procent av de förskotts innehållning underkastade löner inom näringsverksamheten eller jordbruket vilka har betalats ut under tolv månadersperioden omedelbart före skatteårets utgång.

42 §

Kapitalinkomstandelen av dividender från andra bolag än börsbolag

Har en delägare som enligt 2 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i arbetsförhållande till bolaget under skatteåret såsom bostad för sig eller sin familj använt en bostad som hör till bolagets tillgångar, skall värdet av bostaden dras av från värdet av hans aktier när kapitalinkomstandelen av dividend från bolaget bestäms.

Har i ett aktiebolag som bedriver näringsverksamhet en delägare som enligt 2 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i arbetsförhållande till bolaget skuld hos bolaget eller har han använt en räntebelagd skuld för förvärv av aktier i bolaget, dras skulden av från värdet av hans aktier när kapitalinkomstandelen av dividender från bolaget bestäms.

45 §

Skatteplikt för överlåtelsevinst

Med vinst vid överlåtelse av egendom jämställs vinst av ett standardiserat terminsavtal. Vinsten beräknas dock utan att överlåtelsepriset minskas med det minimibelopp som stadgas i 46 § 1 mom.

50 §

Överlåtelseförlust

Förlust som har uppkommit vid överlåtelse av egendom skall dras av från vinst som erhållits vid överlåtelse av egendom under skatteåret eller de tre följande åren i den mån som vinst uppstår och förlusten inte beaktas när underskottet för kapitalinkomstslaget fastställs. Med överlåtelseförlust jämställs förfall av standardiserad option, förlust av standardiserat terminsavtal och sådan värdepappersförlust på värdepapper som på grund av konkurs eller av någon annan därmed jämförbar orsak kan anses slutlig.

58 §

Ränteutgifter

En skattskyldig har rätt att från sina kapitalinkomster dra av räntorna på sina skulder, som skulden

1) hänför sig till anskaffning eller grundlig reparation av en stadigvarande bostad för den skattskyldige eller hans familj (*bostadsskuld*),

2) avser en av staten eller Ålands landskapsstyrelse garanterad studieskuld (*studieskuld*),

3) hänför sig till förvärvande av skattepliktig inkomst (*skuld för inkomstens förvärvande*).

63 a §

Stöd för privat vård av barn

Vårdpeng, vårdtillägg eller kommunalt tillägg för vård av barn enligt lagen om privat vård av barn (/) är förvärvsinkomst för den förälder eller annan vårdnadshavare

till vilken inkomsten betalas. Betalas vårdpengen, vårdtillägget eller det kommunala tillägget direkt till den som sköter barnet, är betalningen dock inte inkomst för föräldern eller för den andra vårdnadshavaren utan för mottagaren.

95 §

Avdrag för inkomsten förvärvande

Den skattskyldige får från sin löneinkomst dra av

1) såsom avdrag för inkomsten förvärvande tre procent av löneinkomstens belopp, dock högst 1 800 mark,

96 §

Avdrag för pensionsförsäkringspremie

Premierna för frivillig pensionsförsäkring är enligt 2 mom. avdragbara också i det fall att den i 2 mom. 2 punkten eller i 3 mom. angivna procentgränsen överskrids, om

1) den på den frivilliga försäkringen grundade pensionen tillsammans med de övriga pensionerna blir högst 5 000 mark,

Som frivillig pensionsförsäkring anses ålders- och familjepensionsförsäkring samt därtill ansluten invalid- och arbetslöshetspensionsförsäkring om pensionen enligt försäkringen skall betalas periodiskt varje halvår eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid eller under minst två år. Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas också folkpension.

100 §

Pensionsinkomstavdrag vid statsbeskattningen

Då fullt pensionsinkomstavdrag vid statsbeskattningen räknas ut, anses som full folkpension det belopp som under skatteåret har betalats till en ensamstående såsom full folkpension i första kommungruppen.

101 §

Pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen

Vid kommunalbeskattningen skall från en skattskyldig pensionstagares nettoförvärvsinkomst göras ett pensionsinkomstavdrag.

Fullt pensionsinkomstavdrag räknas så, att beloppet av full folkpension multipliceras med 1,37, varefter produkten minskas med beloppet av fullt grundavdrag och resten avrundas uppåt till följande hela hundramarksbelopp. Pensionsinkomstavdraget får dock inte överstiga pensionsinkomstens belopp. Är den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst större än fullt pensionsinkomstavdrag, minskas avdraget med 70 procent av det överskjutande beloppet.

Då fullt pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen räknas ut, anses som full folkpension det belopp som under skatteåret har betalats till en ensamstående såsom full folkpension i första kommungruppen.

En skattskyldig som enligt denna lag betraktas såsom en annan persons make skall dock utan hinder av vad som stadgas ovan beviljas pensionsinkomstavdrag för make vid kommunalbeskattningen. Pensionsinkomstavdraget för make beräknas enligt 2 och 3 mom. Såsom full folkpension för make skall betraktas det belopp som under skatteåret har betalats till make såsom full folkpension i första kommungruppen.

105 a §

Förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen

Vid kommunalbeskattningen görs från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst ett förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, förvärvsinkomst andel av utdelningsbar företagsinkomst samt förvärvsinkomst andel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i sammanslutning.

Avdraget utgör 20 procent av det belopp varmed inkomsterna överstiger 15 000 mark. Avdraget är dock högst 5 500 mark. När

den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 43 000 mark, minskar avdraget med två procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 43 000 mark.

108 §

Avdrag som beviljas dödsbon

De avdrag som nämns ovan görs dock från boets inkomst och inkomstskatt endast om den efterlevande maken inte har yrkat att de i första hand skall dras av från hans egna inkomster eller inkomstskatt.

130 §

Uträkningsgrunden för kommunalskatt

Med uttaxering per skattöre avses vid

kommunalbeskattningen den inkomstskattesats som nämns i 66 § kommunallagen(365/95).

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lagen tillämpas för första gången vid beskattningen för 1997.

Stadgandena i 24 § tillämpas om ändringen av verksamhetsformen har skett den 1 januari 1997 eller därefter. Tillämpades innan denna lag trädde i kraft på en skattskyldig stadgandena om make och beviljades han med stöd av 101 § 2 och 3 mom. inkomstskattelagen pensionsinkomstavdrag för kontinuerlig pensionsinkomst enligt de stadganden som gällde 1996, räknas hans pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen enligt 101 § 2 och 3 mom. denna lag så länge som lagens stadganden om make tillämpas på honom.

2.

Lag**om ändring av lagen om beskattningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 15 § 4 mom. och 16 § 4 mom. och 5 mom. lagen om beskattningsförfarande (1558/95) samt fogas till lagen en ny 91 a §, som följer:

15 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter

Värdepappersförmedlare som avses i värdepappersmarknadslagen (495/89) skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen behövliga uppgifter om gjorda eller förmedlade värdepappersköp, om handelsparterna samt om de betalda köpesummorna. Förmedlaren skall också tillstålla skatteförvaltningen behövliga uppgifter om standardise-

rad options- och terminshandel och handelsparterna.

16 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag

Kreditinstituten och de finansiella instituten, staten, kommunerna, försäkrings- och pensionsanstalterna, intressekontoren och arbetsgivarna skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om lån som

beviljats skattskyldiga samt om lånens användningssyfte, kapital och ränta.

Kreditinstitutet och de finansiella instituten, statskontoret och andra som bedriver värdepappershandel eller förmedlar värdepapper skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om eftermarknadsgottgörelser som skattskyldiga har betalt.

91 a §

Meddelande om kommunens inkomstskattesats

En kommun och församling bör senast den 17 november meddela skattestyrelsen vilken

inkomstskattesats och uttaxering per kyrkligt skattöre som skall tillämpas. Inkomstskattesatsen anges med en fjärdedels procentens noggrannhet.

Har anmälan inte tillställts skattestyrelsen inom den tid som anges i 1 mom. eller den längre tid som skattestyrelsen har medgivit, får inkomstskattesatsen eller det kyrkliga skattörets pris för föregående år iaktas i beskattningen.

En förteckning över inkomstskattesatserna och det kyrkliga skattörets pris publiceras i författningssamlingen.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 3 september 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Finansminister *Sauli Niinistö*

1.

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i inkomstskattelagen den 30 december 1992 (1535/92) 108 § 4 mom. och 143 § 8 mom., av dessa lagrum 143 § 8 mom. sådant det lyder i lag av den 1 december 1996 (1333/95),

ändras 24 § 2 mom., 26—27 §§, 38 § 1 mom., 39 § 1 mom., 40 § 1 och 2 mom., 41 § 4 mom., 42 § 2 och 3 mom., 50 § 1 mom., 58 § 1 mom., 95 § 1 mom. 1 punkten, 96 § 4 mom. 1 punkten och 7 mom., 100 § 4 mom., 101 §, 108 § 3 mom. och 130 § 3 mom.,

av dessa lagrum 42 § 3 mom. och 50 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1993 (1502/93) och 39 § 1 mom., 40 § 1 och 2 mom., 95 § 1 mom. 1 punkten samt 96 § 7 mom. sådana de lyder i lag av den 29 december 1994 (1465/94) samt

fogas till 24 § ett nytt 5 mom., till 41 § ett nytt 6 mom., till 45 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 63 a och 105 a §§, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Ändring av verksamhetsformen

De utgifter för den överförda verksamheten som inte har dragits av vid beskattningen skall efter en sådan ändring av verksamhetsformen som avses ovan dras av på samma sätt som om ändringen inte hade skett. Om hur driftsreservering skall räknas som skattepliktig inkomst i det fall att rörelseidkandet eller yrkesutövningen fortsätts i form av ett aktiebolag eller när en sammanslutning ombildas till ett samfund stadgas i 46 a § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet.

De utgifter för den överförda verksamheten som inte har dragits av vid beskattningen skall efter en sådan ändring av verksamhetsformen som avses ovan dras av på samma sätt som om ändringen inte hade skett. *Under det skatteår då ändringen av verksamhetsformen sker får aktiebolaget av anskaffningsutgiften för överförda anläggningstillgångar och andra utgifter med lång verkningstid som avskrivningar dra av högst ett belopp som motsvarar maximiavskrivningen under skatteåret minskat med beloppet av de avskrivningar som under skatteåret godtas i överlåtarens beskattning. En driftsreservering inräknas i rörelsens, yrkesutövarens eller sammanslutningens skattepliktiga inkomst för det skatteår då ändringen av verksamhetsformen skedde, enligt vad som stadgas i 46 a § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet.*

Överför en fysisk person, ett dödsbo eller en sammanslutning sin näringsverksamhet eller sitt jord- eller skogsbruk till ett aktiebolag som skall bildas eller när ett öppet bolag eller kommanditbolag ombildas till ett aktiebolag på det sätt som avses i denna pa-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

26 §

Privat uttag ur sammanslutning

Då en delägare i en sammanslutning tar ut egendom ur denna, anses vid beskattningen av sammanslutningen ett belopp som motsvarar den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett sannolikt överlåtelsepris som är lägre än detta som överlåtelsepris för egendomen. Det belopp som vid beskattningen av sammanslutningen skall räknas som överlåtelsepris anses vid beskattningen av delägarna som en utgift för anskaffning av egendomen.

27 §

Upplösning

Vid beskattningen av ett samfund som upplöses anses ett belopp som motsvarar det sannolika överlåtelsepriset för den egendom som fördelas såsom överlåtelsepris för denna. Vid beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses anses ett belopp som motsvarar den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris såsom överlåtelsepris för den egendom som fördelas.

26 §

Insats i sammanslutning och privatuttag ur sammanslutning

När en delägare i en sammanslutning sätter in egendom eller rättigheter i sammanslutningen, skall i delägarens beskattning såsom överlåtelsepris betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris vid den tidpunkt då egendomen tillfördes sammanslutningen. I beskattningen av sammanslutningen skall motsvarande belopp betraktas såsom egendomens eller rättighetens anskaffningsutgift.

När en delägare i en sammanslutning tar ut fastighet, byggnad, konstruktion, värdepapper eller rättighet ur sammanslutningen, skall såsom överlåtelsepris betraktas egendomens eller rättighetens sannolika överlåtelsepris. Såsom överlåtelsepris för annan egendom, tjänst eller förmån som tas ut ur sammanslutningen betraktas den ursprungliga anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris. Samma belopp som i beskattningen av sammanslutningen betraktas såsom överlåtelsepris skall i delägarens beskattning betraktas såsom anskaffningsutgift.

27 §

Upplösning

Vid beskattningen av ett samfund som upplöses skall såsom överlåtelsepris för den egendom som skiftas betraktas egendomens sannolika överlåtelsepris. Vid beskattningen av ett öppet bolag eller kommanditbolag som upplöses skall såsom egendomens, förmånens eller rättighetens överlåtelsepris betraktas ett belopp som motsvarar överlåtelsepriset vid privatuttag enligt 26 § 2 mom.

Gällande lydelse

38 §

Kapitalinkomstandelen av företagsinkomst som skall fördelas

Företagsinkomst enligt 30 § som skall fördelas anses som kapitalinkomst till ett belopp som motsvarar 15 procents årlig avkastning på den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hänförde sig till näringsverksamheten eller jordbruket. Har den skattskyldige under skatteåret börjat bedriva näringsverksamhet eller jordbruk, beräknas kapitalinkomstandelen på basis av den nettoförmögenhet som vid utgången av skatteåret hänför sig till näringsverksamheten eller jordbruket.

39 §

Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i beskattningssammanslutningar

En fysisk persons och ett dödsbos andel av en beskattningssammanslutnings nettoinkomst av jordbruk betraktas efter avdrag av delägarrens ränteutgifter för sammanslutningens jordbruk och hans för tidigare skatteår fastställda förluster av sammanslutningens jordbruk såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 15 procents årlig avkastning på delägarrens andel av sammanslutningens förmögenhet.

40 §

Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i näringssammanslutningar

En fysisk persons och ett dödsbos andel av resultatet av en näringssammanslutnings näringsverksamhet betraktas såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 15 procents årlig avkastning på delägarrens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringssammanslutningens näringsverksamhet.

Om näringssammanslutningen har jordbruksinkomst, anses en delägarrens andel av denna utgöra kapitalinkomst upp till ett be-

Föreslagen lydelse

38 §

Kapitalinkomstandelen av företagsinkomst som skall fördelas

Företagsinkomst enligt 30 § som skall fördelas betraktas såsom kapitalinkomst till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket. Har den skattskyldige under skatteåret inlett näringsverksamhet eller jordbruk, räknas kapitalinkomstandelen enligt den nettoförmögenhet som vid utgången av skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket.

39 §

Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i beskattningssammanslutningar

En fysisk persons och ett dödsbos andel av en beskattningssammanslutnings nettoinkomst av jordbruk betraktas efter avdrag av delägarrens ränteutgifter för sammanslutningens jordbruk och hans för tidigare skatteår fastställda förluster av sammanslutningens jordbruk såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av sammanslutningens förmögenhet.

40 §

Kapitalinkomstandelen av inkomstandel för delägare i näringssammanslutningar

En fysisk persons och ett dödsbos andel av resultatet av en näringssammanslutnings näringsverksamhet betraktas såsom kapitalinkomst upp till ett belopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarrens andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringssammanslutningens näringsverksamhet.

Om näringssammanslutningen har jordbruksinkomst, anses en delägarrens andel av denna utgöra kapitalinkomst upp till ett be-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

lopp som motsvarar en 15 procents årlig avkastning på delägarans andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till sammanslutningens jordbruk.

lopp som motsvarar en 18 procents årlig avkastning på delägarans andel av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till sammanslutningens jordbruk.

41 §

Uträkning av nettoförmögenhet

Om de tillgångar som hör till sammanslutningens näringsverksamhet inbegriper bostad som avses i 48 § och som en delägare har använt för sig själv eller sin familj, skall värdet av bostaden dras av från delägarans andel av sammanslutningens tillgångar, när den kapitalinkomstandelen beräknas som avses i 1 mom.

Om en bostad som den skattskyldige under skatteåret har använt såsom bostad för sig själv eller sin familj ingår i den förmögenhet som hänförs till sammanslutningens näringsverksamhet, skall värdet av bostaden dras av från delägarans andel av sammanslutningens förmögenhet när kapitalinkomstandelen i 1 mom. beräknas.

När kapitalinkomstandelen beräknas enligt 38—40 § skall nettoförmögenheten i 1 mom. ökas med ett belopp som motsvarar 30 procent av de förskotts innehållning underkastade löner inom näringsverksamheten eller jordbruket vilka har betalats ut under tolv månadersperioden omedelbart före skatteårets utgång.

42 §

Kapitalinkomstandelen av dividender från andra bolag än börsbolag

Hör till bolags tillgångar en bostad som avses i 48 § och som en delägare enligt 8 § 2 mom. Lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet har använt som bostad för sig och sin familj, skall värdet av bostaden när kapitalinkomstandelen av dividend från bolaget beräknas, dras av från värdet av hans aktier.

Om i ett aktiebolag som bedriver näringsverksamhet en delägare, som enligt 2 § 6 mom. Lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i arbetsförhållande till aktiebolaget, har använt en skuld med ränta för förvärv av aktier, dras skulden av från värdet av hans aktier när kapitalinkomstandelen av dividender från bolaget räknas ut.

Har en delägare som enligt 2 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i arbetsförhållande till bolaget under skatteåret såsom bostad för sig eller sin familj använt en bostad som hör till bolagets tillgångar, skall värdet av bostaden dras av från värdet av hans aktier när kapitalinkomstandelen av dividend från bolaget bestäms.

Har i ett aktiebolag som bedriver näringsverksamhet en delägare som enligt 2 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i arbetsförhållande till bolaget skuld hos bolaget eller har han använt en räntebelagd skuld för förvärv av aktier i bolaget, dras skulden av från värdet av hans aktier när kapitalinkomstandelen av dividender från bolaget bestäms.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §

Skatteplikt för överlåtelsevinst

Med vinst vid överlåtelse av egendom jämföras vinst av ett standardiserat terminsavtal. Vinsten beräknas dock utan att överlåtelsepriset minskas med det minimibelopp som stadgas i 46 § 1 mom.

50 §

Överlåtelseförlust

Förlust som har uppkommit vid överlåtelse av egendom skall dras av från vinst som erhållits vid överlåtelse av egendom under skatteåret eller de tre följande åren i den mån som vinst uppstår och förlusten inte beaktas när underskottet för kapitalinkomstslaget fastställs. Med överlåtelseförlust jämföras förfall av standardiserad option och sådan värdeminskning på värdepapper som på grund av konkurs eller av någon annan därmed jämförbar orsak kan anses slutlig.

50 §

Överlåtelseförlust

Förlust som har uppkommit vid överlåtelse av egendom skall dras av från vinst som erhållits vid överlåtelse av egendom under skatteåret eller de tre följande åren i den mån som vinst uppstår och förlusten inte beaktas när underskottet för kapitalinkomstslaget fastställs. Med överlåtelseförlust jämföras förfall av standardiserad option, *förlust av standardiserat terminsavtal* och sådan värdeminskning på värdepapper som på grund av konkurs eller av någon annan därmed jämförbar orsak kan anses slutlig.

58 §

Ränteutgifter

En skattskyldig har rätt att från sina kapitalinkomster dra av räntorna på sina skulder, om skulden

1) hänför sig till en stadigvarande bostad som den skattskyldige har förvärvat för sig eller sin familj eller till grundlig reparation av den (*bostadsskuld*),

2) avser av staten garanterad studieskuld (*studieskuld*),

3) hänför sig till förvärvande av skattepliktig inkomst (*skuld för inkomstens förvärvande*).

58 §

Ränteutgifter

En skattskyldig har rätt att från sina kapitalinkomster dra av räntorna på sina skulder, om skulden

1) hänför sig till anskaffning eller grundlig reparation av en stadigvarande bostad för den skattskyldige eller hans familj (*bostadsskuld*),

2) avser en av staten *eller Ålands landskapsstyrelse* garanterad studieskuld (*studieskuld*),

3) hänför sig till förvärvande av skattepliktig inkomst (*skuld för inkomstens förvärvande*).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

63 a §

Stöd för privat vård av barn

Vårdpeng, vårdtillägg eller kommunalt tillägg för vård av barn enligt lagen om privat vård av barn (/) är förvärvsinkomst för den förälder eller annan vårdnadshavare till vilken inkomsten betalas. Betalas vårdpengen, vårdtillägget eller det kommunala tillägget direkt till den som sköter barnet, är betalningen dock inte inkomst för föräldern eller för den andra vårdnadshavaren utan för mottagaren.

95 §

95 §

*Avdrag för inkomstens förvärvande**Avdrag för inkomsten förvärvande*

Den skattskyldige får från sin löneinkomst dra av

Den skattskyldige får från sin löneinkomst dra av

1) såsom avdrag för inkomstens förvärvande tre procent av löneinkomstens belopp, dock högst 1 500 mark,

1) såsom avdrag för inkomsten förvärvande tre procent av löneinkomstens belopp, dock högst 1 800 mark,

96 §

Avdrag för pensionsförsäkringspremie

Premierna för frivillig pensionsförsäkring är enligt 2 mom. avdragsbara också i det fall att den i 2 mom. 2 punkten eller i 3 mom. angivna procentgränsen överskrids, om

Premierna för frivillig pensionsförsäkring är enligt 2 mom. avdragsbara också i det fall att den i 2 mom. 2 punkten eller i 3 mom. angivna procentgränsen överskrids, om

1) den på den frivilliga försäkringen grundade pensionen tillsammans med de övriga pensionerna blir högst lika stor som den pension som uträknats enligt det belopp som anges i 8 § 2 mom. Lagen om pension för arbetstagare,

1) den på den frivilliga försäkringen grundade pensionen tillsammans med de övriga pensionerna blir högst 5 000 mark,

Som frivillig pensionsförsäkring anses ålders- och familjepensionsförsäkring samt därtill ansluten invalid- och arbetslöshetspensionsförsäkring om därpå grundad pension skall betalas periodiskt varje halvår eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid eller under minst två år. Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas av folkpensionen endast basdelen och tilläggsdelen.

Som frivillig pensionsförsäkring anses ålders- och familjepensionsförsäkring samt därtill ansluten invalid- och arbetslöshetspensionsförsäkring om pensionen enligt försäkringen skall betalas periodiskt varje halvår eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid eller under minst två år. Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas också folkpension.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

100 §

Pensionsinkomstavdrag vid statsbeskattningen

Då fullt pensionsinkomstavdrag vid statsbeskattningen räknas ut, anses som full folkpension vad som under skatteåret sammanlagt har betalats till en ensamstående i form av folkpensionens basdel och tilläggsdel till fullt belopp i den första kommungruppen.

101 §

Pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen

Vid kommunalbeskattningen skall från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst göras ett pensionsinkomstavdrag.

Fullt pensionsinkomstavdrag räknas ut så att från full folkpension, som har multiplicerats med 1,37 dras av beloppet av fullt grundavdrag, varefter återstoden avrundas till följande fulla hundramarksbelopp. Pensionsinkomstavdraget kan likväl inte vara större än pensionsinkomsten. Om den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst är större än fullt pensionsinkomstavdrag, skall avdraget minskas med 70 procent av den överskjutande delen.

Då fullt pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen räknas ut, anses som full folkpension vad som under skatteåret sammanlagt har betalats till en ensamstående i form av folkpensionens basdel och tilläggsdel till fullt belopp i den första kommungruppen.

När det fulla pensionsinkomstavdraget räknas ut för makar, av vilka den ena får folkpension eller familjepension enligt lagen om familjepension och den andra folkpension, ovan nämnd familjepension eller frontmanpension, skall såsom full folkpension betraktas basdelen ökad med 85 procent av den i 2 mom. nämnda tilläggsdelen. Det sistnämnda sammanlagda beloppet anses vid uträkning av pensionsinkomstavdragets fulla belopp som makens fulla folkpensionsbelopp också i det fall att endast den ena av makarna får ovan nämnd familjepension eller folk-

Då fullt pensionsinkomstavdrag vid statsbeskattningen räknas ut, anses som full folkpension *det belopp som under skatteåret har betalats till en ensamstående såsom full folkpension* i första kommungruppen.

101 §

Pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen

Vid kommunalbeskattningen skall från en skattskyldig *pensionstagares* nettoförvärvsinkomst göras ett pensionsinkomstavdrag.

Fullt pensionsinkomstavdrag räknas så, att beloppet av full folkpension multipliceras med 1,37, varefter produkten minskas med beloppet av fullt grundavdrag och resten avrundas uppåt till följande hela hundramarksbelopp. Pensionsinkomstavdraget får dock inte överstiga pensionsinkomstens belopp. Är den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst större än fullt pensionsinkomstavdrag, minskas avdraget med 70 procent av det överskjutande beloppet.

Då fullt pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen räknas ut, anses som full folkpension *det belopp som under skatteåret har betalats till en ensamstående såsom full folkpension* i första kommungruppen.

En skattskyldig som enligt denna lag betraktas såsom en annan persons make skall dock utan hinder av vad som stadgas ovan beviljas pensionsinkomstavdrag för make vid kommunalbeskattningen. Pensionsinkomstavdraget för make beräknas enligt 2 och 3 mom. Såsom full folkpension för make skall betraktas det belopp som under skatteåret har betalats till make såsom full folkpension i första kommungruppen.

Gällande lydelse

pension, som har börjat löpa den 1 september 1991 eller därefter, och den andra maken inte får folkpension, frontmannapension eller sådan familjepension som avses ovan.

Det sammanlagda belopp som avses i 2 mom. betraktas dock som folkpensionens fulla belopp för en make när pensionsinkomst-avdraget räknas ut, om tilläggsdelen bestäms enligt den tilläggsdel som betalas till en ensamstående.

*Föreslagen lydelse**105 a §****Förvärvsinkomst-avdrag vid kommunalbeskattningen***

Vid kommunalbeskattningen görs från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst ett förvärvsinkomst-avdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, förvärvsinkomst andel av utdelningsbar företagsinkomst samt förvärvsinkomst andel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i sammanslutning.

Avdraget utgör 20 procent av det belopp varmed inkomsterna överstiger 15 000 mark. Avdraget är dock högst 5 500 mark. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 43 000 mark, minskar avdraget med två procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 43 000 mark.

*108 §****Avdrag som beviljas dödsbon***

De avdrag som nämns ovan görs från boets inkomst och inkomstskatt endast om den efterlevande maken inte har krävt att de i första hand skall dras av från hans egna inkomster eller hans egen inkomstskatt, och endast på basis av den del av boets inkomst som, då 14 § följs i tillämpliga delar, kan betraktas som den efterlevandes förvärvsinkomst.

Stadgandena om avdrag för den efterlevande maken tillämpas också på en annan delägare i dödsboet, då värdet av det arbete

De avdrag som nämns ovan görs dock från boets inkomst och inkomstskatt endast om den efterlevande maken inte har yrkat att de i första hand skall dras av från hans egna inkomster eller inkomstskatt.

(4 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som han utfört i fråga om skogsbruk har räknats som inkomst för boet.

130 §

Uträkningsgrunden för kommunalskatt

Om uttaxeringen per skatteöre stadgas i kommunallagen.

Med uttaxering per skatteöre avses vid kommunalbeskattningen den inkomstskattesats som nämns i 66 § kommunallagen (365/95).

143 §

Vissa övergångsstadganden

Vid kommunalbeskattningen för 1994—1997 dras före grundavdraget som avdrag på förvärvsinkomsten vid kommunalbeskattningen från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst 5 procent av annan förvärvsinkomst än pensionsinkomst för den del som överstiger 20 000 mark. Avdraget är dock högst 2 000 mark. Om den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 80 000 mark minskar avdraget med 5 procent för den del med vilken nettoförvärvsinkomsten överstiger 80 000 mark.

(8 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas för första gången vid beskattningen för 1997.

Stadgandena i 24 § tillämpas om ändringen av verksamhetsformen har skett den 1 januari 1997 eller därefter. Tillämpades innan denna lag trädde i kraft på en skattskyldig stadgandena om make och beviljades han med stöd av 101 § 2 och 3 mom. inkomstskattelagen pensionsinkomstavdrag för kontinuerlig pensionsinkomst enligt de stadganden som gällde 1996, räknas hans pensionsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen enligt 101 § 2 och 3 mom. denna lag så länge som lagens stadganden om make tillämpas på honom.

2.

Lag**om ändring av lagen om beskattningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 15 § 4 mom. och 16 § 4 mom. och 5 mom. lagen om beskattningsförfarande
(1558/95) samt
fogas till lagen en ny 91 a §, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

*Utomståendes allmänna skyldighet att lämna
inkomstuppgifter*

Värdepappersförmedlare som avses i värdepappersmarknadslagen (495/89) skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om gjorda eller förmedlade värdepappersköp, om handelsparterna samt om de betalda köpesummorna.

Värdepappersförmedlare som avses i värdepappersmarknadslagen (495/89) skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen behövliga uppgifter om gjorda eller förmedlade värdepappersköp, om handelsparterna samt om de betalda köpesummorna. *Förmedlaren skall också tillstålla skatteförvaltningen behövliga uppgifter om standardiserad options- och terminshandel och handelsparterna.*

16 §

*Utomståendes allmänna skyldighet att lämna
uppgifter om utgifter och avdrag*

Kreditinstituten och de finansiella instituten, staten, kommunerna, intressekontoren och arbetsgivarna skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om lån som beviljats skattskyldiga samt om lånens användningssyfte, kapital och ränta.

Kreditinstituten och de finansiella instituten samt andra som bedriver värdepappershandel eller förmedlar värdepapper skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om eftermarknadsgottgörelser som skattskyldiga har betalt.

Kreditinstituten och de finansiella instituten, staten, kommunerna, *försäkrings- och pensionsanstalterna*, intressekontoren och arbetsgivarna skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om lån som beviljats skattskyldiga samt om lånens användningssyfte, kapital och ränta.

Kreditinstituten och de finansiella instituten, *statskontoret och andra* som bedriver värdepappershandel eller förmedlar värdepapper skall för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om eftermarknadsgottgörelser som skattskyldiga har betalt.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

91 a §

Meddelande om kommunens inkomstskattesats

En kommun och församling bör senast den 17 november meddela skattestyrelsen vilken inkomstskattesats och uttaxering per kyrkligt skattöre som skall tillämpas. Inkomstskattesatsen anges med en fjärdedels procentenhets noggrannhet.

Har anmälan inte tillställts skattestyrelsen inom den tid som anges i 1 mom. eller den längre tid som skattestyrelsen har medgivit, får inkomstskattesatsen eller det kyrkliga skattörets pris för föregående år iakttas i beskattningen.

En förteckning över inkomstskattesatserna och det kyrkliga skattörets pris publiceras i författningssamlingen.

Denna lag träder i kraft den

199 .